

Národní institut pro další vzdělávání MŠMT
Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1

Olympiáda v českém jazyce 46. ročník, 2019/2020

Školní kolo – řešení – I. kategorie

1.

Pod svícnem bývá tma.

Mluví stříbro, mlčí zlato.

Není důležité vyhrát, ale zúčastnit se.

Kdo chce psa bít, hůl si vždycky najde.

Bodování:

Za čtyři správně nahrazené frazémy – 3 body, za tři – 2 body, za dva – 1 bod, za jeden a méně – 0 bodů.

Celkem tedy maximálně 3 body.

2. Řešení s příklady vysvětlení významů:

i) *Pozor, děti, jeďte pomalu!* Mluvčí nabádá děti, aby jely pomalu.

ii) *Pozor děti, jeďte pomalu!* Mluvčí nabádá všechny řidiče, aby jeli pomalu, protože na daném místě mohou být děti.

Bodování:

Za správné doplnění čárek v obou větných celcích – 2 body; za správné doplnění čárek v jednom větném celku – 1 bod.

Za správné přiřazení a výstižné vysvětlení obou významů – 2 body; za správné přiřazení a výstižné vysvětlení jednoho významu – 1 bod.

Celkem tedy maximálně 4 body.

3. a) odvozováním: *ocelový, vodovodní, počítač, listí*

b) skládáním: *kolotoč, česko-německý*

c) zkracováním: *profí, NHL*

Bodování:

Za správné pojmenování všech tří skupin – 2 body, za správné pojmenování dvou skupin – 1 bod.

Za osm správně zařazených slov – 4 body, za sedm nebo šest – 3 body, za pět nebo čtyři – 2 body, za tři nebo dva – 1 bod, za méně – 0 bodů.

Celkem tedy maximálně 6 bodů.

4. Příklad řešení:

Věta/souvětí	Slovníkový tvar	Význam slova
<i>V dálce byla slyšet palba z děl.</i>	<i>dělo</i>	palná zbraň velké ráže, kanón
<i>Za války bylo zničeno mnoho uměleckých děl.</i>	<i>dílo</i>	výtvar, výrobek, výsledek práce
<i>Získané číslo děl osmi. / Děť husu, dokud nebudeš mít deset porcí.</i>	<i>dělit</i>	provádět dělení (zejména matematické)
<i>Tohle děl kdysi náš dědeček, a tudíž je to určitě pravda.</i>	<i>dít</i>	říkat, říci

Bodování:

Za každý správně vyplněný řádek tabulky – 2 body, při jednom nesprávně vyplněném nebo nevyplněném políčku na řádku – 1 bod, při více nedostacích na řádku – 0 bodů.
Celkem tedy maximálně 8 bodů.

5. Příklady řešení:

- umělecký styl; básnické pojmenování (personifikace – *mrtvá hvězda*), knižní výrazy (*výše*, a zejm. *siný*), neobvyklý pořádek slov (*s nebes výše*), členění na verše
- odborný styl; definice, termíny (*109P/Swift-Tuttle*, *radiant*), využití středníku
- publicistický styl; zaměření sdělení na aktuální událost, odkaz na zdroj, časové zakotvení
- prostěsdělovací styl; oslovení adresáta projevu, emocionalita výpovědi, běžné jazykové prostředky (např. hovorové *koukni*), nespecificky formulovaný odkaz na zdroj

Bodování:

Za každý správně určený funkční styl a vhodně uvedený znak daného stylu – 1 bod.
Celkem tedy maximálně 4 body.

6.

- Prováděl pokusy na dvou **stech** myších.*
- Hospodář se **dvěma** miliony korun.*
- Na **obou** stranách se při zápase objevovaly začátečnické chyby.*
- Od **tři sta / tři set dvaceti** pěti jsem přestal návštěvníky počítat. (Stačí uvést 1 variantu.)*
- Zákaznice si koupila **troje** nové šaty.*

Bodování:

Za každou odstraněnou chybu – 1 bod.
Celkem tedy maximálně 5 bodů.

Celkem maximálně 30 bodů.

Slohový úkol

Hodnoťte:

A) slohovou úroveň textu, zejména:

- dodržení tématu a formy, je-li stanovena
- nápaditost a originalitu zpracování
- celkovou výstavbu a členění textu, jeho plynulost a návaznost
- vhodný výběr jazykových prostředků přiměřeně ke stylu textu – posuzujte celkový výběr prostředků lexikálních, tvaroslovných a syntaktických, funkčnost volby spisovných a nespisovných prostředků
- větnou stavbu přiměřenou stylu textu

B) jazykovou a pravopisnou správnost projevu, zejména:

- pravopisnou správnost včetně dodržování pravidel interpunkce
- znalost kodifikace ve všech jazykových plánech – v hláskoslovném, morfologickém, lexikálním i syntaktickém plánu

Bodování části A): 0–10 bodů.

Bodování části B): 0–10 bodů.

Celkem tedy maximálně 20 bodů. Využijte celého bodového rozpětí.